

IX.

Biologické procesy při početí

Chceme-li se pokusit popsat vzájemné působení bytostních článků i nadsmyslové fyzické organizace (Leib) s ohledem na smyslově fyzické tělo (Korper), můžeme na jedné straně zůstat jen u obrazného líčení, na druhé straně je můžeme fyziognomický charakterizovat pomocí srovnatelných, známých fenoménů, které se navzájem snesou a tak nám mohou přiblížit to, co chceme speciálně vysvětlit.

Goethe v předmluvě ke své *Nauce o barvách* píše:

„Neboť pouštět se do vyjádření podstaty nějaké věci je vlastně zbytečné. Podstatu oné věci v sobě obsahují nejvyšší měrou úplné projevy (popisy, vyjádření) jejich účinků - jejich působení si uvědomujeme. Zbytečně se snažíme popsat charakter nějakého člověka; sestavme namísto toho jeho jednání, jeho činy a objeví se obraz jeho charakteru.“ Pokud však budeme mluvit o „uchopení“ a „třídění“ dědičné výbavy, může jít jen o naznačující, srovnávající obrazný způsob vyjádření, který dáváme najevo formulací „jakoby“, „asi jako“ atd.

Je také potřeba myslet na to, jak R. Steiner mluví o silách Býka, Lva a Orla, které v evoluci působí postupně na vznikající lidské tělo: „Takže během atlantské doby *zasahovaly* takové *síly*, které si představme jako *zasahující dovnitř* člověka a *formující* jej směrem zdola nahoru...“ (GA 129)

Všeobecně je známo, že při početí se otcovské semeno (sperma) sjednocuje s mateřským vejcem (ovum). Pro nás je ale zajímavé, že předtím v mužských i v ženských zárodečných buňkách dochází k redukčnímu dělení, přičemž je diploidní chromozomová sada redukována na haploidní. Na to navazuje vyrovnávací dělení, druhý krok zrání (meióza), kde se haploidní chromozomová sada mitoticky replikuje.

Tak z jedné mateřské buňky spermatu vzniknou čtyři spermie. Při redukčním dělení je jeden pár přidělen jedné, druhý pár druhé buňce; 46 lidských chromozomů pochází ale napůl od děda, napůl od babičky.

Rozdělení chromozómových párů je v té době při 2 x 23 chromozomech velmi rozmanité, tj. existuje velký počet kombinačních možností dědovy a babiččiny dědičné výbavy (s ohledem na budoucí vnouče). U tohoto redukčního dělení se projevuje ještě následující pozoruhodný proces.

Dědovy a babiččiny chromozomy se párují, pokládají se hustě na sebe, objímají se a pak se opět oddělují. Tady se ukazuje, že takové bivalentní chromozomy se na jednom nebo dokonce na více místech navzájem jakoby slepily, připoutaly se k sobě. Při procesu oddělení vypadají bivalentní jako překřížené, proto se tento fenomén nazývá také „Crossing over“. Na těchto kontaktních místech si mohou oba homologní chromozomy vyměnit dědičné substance (podle G. H. Schumachera). Tento proces se nazývá *genetická rekombinace*, k níž dochází jednou „skrze nezávislé dělení chromozomů při prvním meiotickém dělení, redukčním dělení, podruhé skrze výměnu genetického materiálu mezi spárovanými, homologními chromozomy (tj. crossover) během první meiotické fáze“. Tím nastane „přerozdělení mateřského a otcovského genetického materiálu, takže z toho vzniklé gamety nesou nové kombinace prarodičovských genů“ (Dermott).

Rozdělování genetického materiálu při těchto kombinacích a výměnách dědičné substance je podle neodarwinisticko-materialistického pojetí připisováno náhodě, čímž se podle tohoto názoru individuální dítě člověka stává produktem náhody. Neboť podle G. Heberera (1950) by po celou evoluci docházelo k nepřehledně komplikovanému náhodnému procesu.

Setkání otce s přicházející entelechií je vyjádřené v jeho snech

Můžeme si ale představit, jak nad otcem se vznášející Já, entelechie dítěte, při tomto redukčním dělení spermií zasahuje do zkoumaného děje v souladu s karmou, kterou si přináší a která poukazuje na budoucnost. Entelechie musí zasáhnout tak, aby astrální, éterné a fyzické tělo otce motivovala k tomu, aby při redukčním dělení upřednostnil karmicky odpovídající a nutnou kombinaci. Neboť R. Steiner říká:

„Všechny proudy, všechna silová působení se v tomto neviditelném člověku uskutečňují tak, že vycházejí z organizace Já, potom přecházejí do

astrální, éterné a fyzické organizace a ve fyzické organizaci se pak rozšíří.“
(GA 227)

Působení duchovního zárodku seslaného k matce

U budoucí matky vypadá věc zprvu právě tak: i tady nastává redukční dělení, přičemž ovšem ze čtyř zárodečných buněk vznikne jedna velká vaječná buňka, zatímco tři ostatní jsou odděleny jako tzv. buňky pólové a pozvolna eliminovány. Přitom je matka prostoupena dolů seslaným duchovním zárodkem, jak jsme viděli nahoře, který musel „zaranžovat“¹ karmicky odpovídající kombinaci chromozomů. Neboť duchovní zárodek je silový organismus fyzické tělesnosti, který si základní koncept pro výstavbu nového fyzického těla již přinesl s sebou z půlnoční hodiny v nejvyšší duchovní oblasti.

Působení duchovního zárodku, seslaného k matce, charakterizuje R. Steiner takto:

„Duchovní činnost podílející se na vzniku fyzického organismu, kterou člověk předtím vědomě prožil, nyní duševní orgány přestávají konat; přechází ve fyzickou činnost, která se ve vývoji rozmnožování uskutečňuje v pozemském bytí. To, co lidská duše předtím prožila, přechází na vývoj rozmnožování, aby v něm působilo jako řídicí síly. Lidská duše teď na nějaký čas získává v duchovním světě bytí, v němž se nepodílí na tvoření lidského fyzického organismu.“ (GA 25)

Ostatně, léčení - u tritonů (amfibií, mloků) také náhrada končetin - je možné teprve díky regeneraci fyzické tělesnosti. Fyzické smyslové tělo je přece budováno s ohledem na struktury nadsmyslové fyzické tělesnosti, k nimž je pak přičleněna fyzická materie (GA 128, 129, 230).

Budování nového organismu z chaosu semene

Zatímco je vejce zprvu ovládáno fyzickými silami a strukturami matky, s oplodněním nastává látkový chaos. Tento chaos „nesmírně komplikovaně vybudované molekuly bílkoviny“ v semeni je charakterizován následovně:

„Když tato komplikovaná výstavba (molekulární struktury) dosáhne vrcholu, tak se rozpadne a nakonec máme ... *malý chaos*... Na semeno pak začne *působit celý okolní vesmír*, otiskne se v něm a buduje z tohoto malého chaosu to, co v něm může být vybudováno působením vesmíru ze všech stran... A my získáváme v semeni otisk vesmíru. Pozemský organizační proces tvoření semene je vždy doveden do konce až k chaosu. Nový organismus se vždy buduje z chaosu semene, z celého vesmíru. Starý organismus se snaží pouze vnést semeno do takového postavení vesmírné konstelace, aby díky jeho afinitě k této konstelaci působily síly ze správných směrů - aby z pampelišky nevznikl dřívěš, ale opět pampeliška...

Chceme-li přivést kosmické síly k působení uvnitř naší pozemské situace, je nutné, abychom to pozemské vehnali do pokud možno největšího chaosu.“ (GA 327)*

„Klíčení spočívá v tom, že na jednom místě mateřského organismu se rozpadne bílkovina, ale ihned je v rozpadu zachována tím, že dovnitř začnou působit kosmické síly a celý makrokosmos se jako *miniatura* vyjádří v rozpadlé, ale hned se znovu ustavující bílkovině, takže při vzniku embrya se tedy skutečně uplatňuje *forma* vesmíru. Mateřský organismus přináší jen materii, která se nejdříve musí rozpadnout, aby ji makrokosmos opět vybuodoval.“ V GA 259 (14. 2. 1923) se tak uvádělo o lidském a zvířecím zárodku.

Smysl oplodnění

„Přírodní věda se domnívá, že první vaječný zárodek je nejkomplicovanějším tělem, které jen na Zemi může být... Ale právě u vaječného zárodka tomu tak není..., vaječný zárodek se jeví jako chaos. Celá chemicko-fyzikální struktura se rozpadá a dříve, než může vzniknout živá bytost, musí se vaječný zárodek rozpadnout v chaotický prach. Smyslem oplodnění je vehnat zárodek do chaosu, takže v mateřském organismu existuje zcela rozštěpená materie. Smyslem procesů v mateřském těle je úplný chaos. Vezmeme-li krystal, tak

* R. Steiner, *Zemědělský kurz*, GA 327, PRO-BIO, Šumperk 1998 (pozn. vyd.)

kosmos nemůže působit v krystalu s pevnými hranami; máte-li rostlinu, ta má také pevný tvar, ani zde nemůže kosmos působit; u zvířete je to stejné. Smyslem oplodnění je, aby se zárodek stal chaosem. Teprve potom působí celý kosmos z okolí na tento zárodek a potom je člověk opravdu vytvořen z kosmu, takže do něho může být vtažena opravdu duchovně-duševní bytost, která přichází z minulého života.“ (GA 239)

Mohli bychom se domnívat, že toto je okamžik, v němž se mateřský fyzicky strukturovaný organismus stáhne zpět a duchovní zárodek lidské bytosti, která se chce inkarnovat, vstoupí na jeho místo a chopí se vaječné substance. Protože se však již před oplodněním uskutečnilo redukční dělení jako první dělení zrání, musí kombinace chromozomů nastat dříve, než se duchovní zárodek vnoří do vaječné substance.

Duchovní zárodek musí tuto kombinaci chromozomů provést vnějším působením, jaksi „vznášeje se nad folikulem“. *Wolfgang Schad* upozorňuje na následující: „Oplodnění je biologicky výjimečný proces. Každý vyšší organismus - to se stalo všeobecně známým díky transplantacím orgánů - odvrhne cizí bílkovinu imunologickými reakcemi nebo ji zničí. Živý organismus vejce a semenné buňky se však navzájem nevyklučují. To znamená, že individualizovaná bílkovinná struktura, vlastní vytvořenému organismu, ještě vůbec neexistuje. Již Steiner poukázal na chaotizaci bílkoviny zárodečné buňky.“ (GA 226 a 205) Tyto kombinace chromozomů a genů (výměna částí) z rozmanitých kombinačních možností z nabízené dědičné výbavy je nyní podmíněna ohledem na budoucí život individuality na Zemi.

Nový charakter dědičné výbavy vychází podle toho na jedné straně přímo z této individuality a na druhé straně z duchovního zárodku, určitým způsobem impregnovaného karmou. Protože matka je před početím ovlivněna zprvu jen tímto duchovním zárodkem, mohlo by se upozornění R. Steinera na vztah mezi dítětem a matkou před početím vztahovat právě na tento duchovní zárodek: „Správné poznání ukazuje..., že je to prenatální cit lásky, existující zde již před početím, který dítě přivedl k matce.“ (GA 99)

Již jsme výše upozornili na to, že se nedědí nos, krk a uši, ale jejich specifický tvar. Jelikož však nos není jako u much na tykadlech, nýbrž uprostřed obličeje, trochu pod oběma očima, je to něco, co patří k všeobecnému obrazu člověka. Individuální odchylka od všeobecné formy je očividně tím, co můžeme připsat dědičnému proudu generací. Ale ani genové mapy octomilky, které *Thomas Hunt Morgan* sestavil po roku 1915, neukazují nikdy orgán, nýbrž jen lokalizované vlastnosti orgánu.

To je ale přesně to, co jsme poznali při výstavbě duchovního zárodku fyzické organizace: základní struktura lidského praobrazu, na kterou poukazuje také zmrtvýchvstalé tělo Ježíše Krista, nyní ovšem proniknuta individuálními, karmicky podmíněnými variacemi. Tento duchovní zárodek se při početí spojuje, jak jsme popsali, s fyzickým, tělesným zárodkem, který opět ze své strany vyjadřuje v obecném látkovém základním metabolismu to všeobecně lidské a v genech to speciální, dědičně podmíněné variacemi generační řady. Praobraz člověka se přitom realizuje současně se svou speciální úpravou. To znamená, to všeobecné se uskutečňuje ve fyzické oblasti stále jen skrze speciální, individuální uzpůsobení formy.*

Max Hoffmeister

* Zdá se, že *Erich Blechschmidt* něco takového vytušil na základě pozorování embryonálních procesů, když říká: *Důkaz nespecifických procesů nevylučuje existenci specifické jedinečnosti svého nositele a tím ani jeho prvotnost*, (pozn. aut.)